

EPICHEIREMATA

QUÆDAM PHILOSOPHICA,

Quæ Generosi aliquot Adolescentes ex Lycæo Jacobi Regis Edinensi, cum Laureâ Magistrali hâc vice emittendi, in quadrimi laboris specimen propugnabunt die *Julii 27.* in Æde sacra *Hysterensi.*

Nullum virtuti theatrum conscientia majus est.

Omnia scire nemo potest, nec fas est, nec expedit: nescire, discere, proficere, subindeque aut hærere, aut errare, humanæ sapientiæ curriculum est.

---

*EDINBURG I,
Excudebat Thomas Brown, Anno Dom.
M. DC. LXXIV.*

Ampliss. Generofiss. & Clariss. D.

D· ALEXANDRO FRASERIO,

Equiti Aurato, Baronetto,

Comarcho, Baroni de Dores, Strachan, &c.

Augustissimo Britanniarum Monarchæ,

Apxriatpa viro Integerrimo, & omnibus Congenitis Naturæ ac conquisitis artis dotibus Exultissi-

mo; Patrono suo plurimum colendo.

S. P. D.

Vir Ornatissime.

Non audebam graviores tuas interpellasse curas, hisce etiam indisertis admodum nugis, nisi ejus monitu cuius nutu mover, qui & præsidium & dulce decus meum est: ejus inquam monitu, supplissimo animi ardore, & propensissimo affectu provolvunt ex umbratili hoc Lycae tenuiores nostræ muse; ut ipsis contra Theoninos insultus, & futile sciolorum quærelas sacra anchora sis tu; cuius diffusissimus meritorum nitor, non tantum per Britanniam, sed integrum etiam Europam scintillantibus & permicantibus admodum refulget radiis. Tu literatura & literatorum inclytus admodum Mæcenas es, qui felicissimo isemper thure li-

tabas in omnibus musarum sacrariis ; speciatim autem in utilissima AEsculapii facultate ad invidiam usque felix es, & perspicax ultra pullos Aquilinios ; Peoniae hujus artis ope & nullatenus fallaci peritia plerosque lethifero morbo confedos, & in Charentis cymbam ilico detrudendos ad pristinum incolumentatis statum. momento etiam temporis redigebas, fatalia vita stamina abrumpentibus Parcis, manum injiciebas; & ex ipsis orci faucibus, sepe sepius defatigentis natura reliquias eripisti ; Deo omnia tam excelsi indolis viri capta prosperrante. Tu Metallorum vim, & Herbarum vires probè explorasti, & perniciis ævi terminos protrahis etiam ultra constituta fatis tempora : & licet à primo auspicioamento publicæ lucis ad famam acri satis conamine properabas ; non tamen eodem imperio divitias expetebas, quas tamen affatim tibi elargiebatur blanda, & sereno te semper vulnus aspiciens fortuna : aspernanti semper fastidio designatus es fatalem eorum audaciam, qui nec officii sui sanctitate, nec sociæ mortalitatis generisve affectu reprimuntur ; quo minus suspecta & inexperta remedia usurpantes, ægros veluti destinatas gloriae suæ vicitas seculo ideoque frequenti scelere haud absque summo ipsorum pereuntium plausu mandant & trucidant : ab hujusmodi ferali crudelitate, non tantum ultra vulgarem sortem generosus tuus genius, sed & hilaris etiam, serena, & nullis ultricibus Furiarum curis unquam exagitata, conscientia te semper intaminatum conservabat : unde jam.

Tam insignes circum tua tempora lauri.

Perspicacissimus enim peritiae tua Jūdex, Serenissimus Carolus binc te irrefragabili suo iudicio præstans

tissimum

tissimum in hac arte propalavit, & omnibus reliquis Medicis tanquam praefidem praefecit; neque ipsa invidia diffiteri possit, quin in hac libera Regis optione premium procul omni dubio digniori cesserit; & sic in honore hominum, & honorè famæ eminenter constitutus es, augustissimo ejus suffragio qui Nobiles conservat, & efficit; unde splendidissima prosapia dignitatem omni virtutum genere illustrasti; neque turgido ambitionis astu intumuisti, licet omnes qui celeberimam Gentis & originis vestre radicem norunt agnoscere tenentur quod.

Per falsces numerentur avi, semperque renata

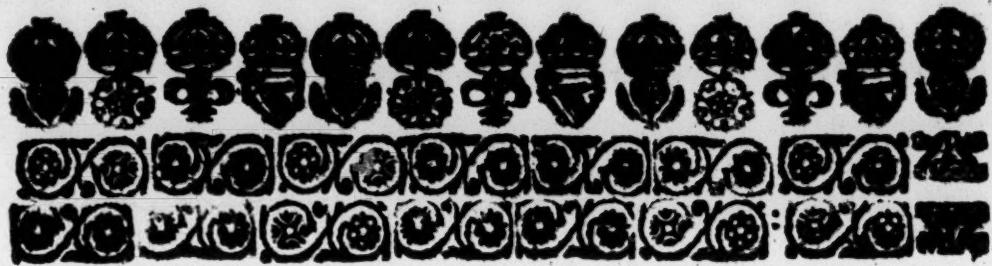
Nobilitate virent; & prolem fata sequuntur,

Explorata etiam tua & intemerata erga Regiam Majestatem fides, ineffabilis erga Patriam pietas, ac nullis evi terminis dissolubilis affectus, omnibus hujus & vicinarum regionum incolis, splendidissimis indicis innotuerunt; regio enim lateri adhærebatur ut officiosus affecta, dum fremeret mors, ringeret tyrannus, & cum integro suo satellitio moveretur ipsis tyrannidis Acheron: Patriæ etiam tue im- merito impressas maculas strenuo sepius molimine vindicabas à malevolorum opprobriis, haud absque summo vita periculo, licet cum nullo prorsus fame dispendio. Quibus nominibus nos devincos reputavimus, tibi hoc farre litari; & enixissime rogamus, ut pro ingenita tua humanitate & generoso animo, quo & literas colis ac foves; levidense hoc munusculum è manibus nostris accipias placide; cum ut optime Seneca, Nec aurum nec argentum, nec quicquid eorum quæ recipiuntur a proximis beneficium est, sed sola tribuentis voluntas; & jam tandem voto concludam; cum admodum conspicuè perennitat familiæ tue & etiam gentis prospiciebant

Spiciebam fata vel potius Divinum consilium ut
patet apud Buchanannum in Libro suo 15. ex atrocissimo isto proelio inter maiores tuos & Reginaldinos, ubi proavi tui utpote pauciores, à pluribus
victi, atque ad unum cœsi sunt, & ita gens numerofissima (inquit Buchananus,) & sœpe de re Scotica
bene merita tota interierat; nisi Divino (ut Credi
par est) consilio, ex familie principibus octoginta
domi reliquissent gravidas Uxores, quæ suo quaque
tempore, mares pepererant singulos, qui etiam om-
nes incolumes ad virilem pervenerunt etatem:
uti igitur hisce, sic etiam ut tibi idem Divinum con-
silium prospiciat, & faveat ad extremum usque
vita halitum, quem serotinum etiam optamus, en-
iximus votis comprecatur.

Amplicudini tuæ addictissimus cliens,

JOANNES SYLVIUS.

ALEXANDER SETON.

Calenus Guthrie.

David Guthrie.

Edwardus Bnchannan.

Georgius Gladstons.

Georgius Marjoribanks.

Georgius Oliphant.

Georgius Turnbull.

Georgius Young.

Gideon Guthrie.

Gualterus Stone.

Gulielmus Baine.

Gulielmus Balantine.

Gulielmus Kilpatrick.

Gulielmus Moncrief.

Gulielmus Parves.

Gulielmus R̄och.

Gulielmus Thomson.

Jacobus Booge.

Jacobus Bruce.

Jacobus Gutherie.

Jacobus Murray.

Jacobus Murray, Alter.

Jacobus Smail.

Jacobus Stirling.

Jeremias Dumbar.

Ioanues Aird.

Ioannes Calderwood.

Ioannes Frank.

Ioannes Hutton.

Ioannes Laing.

Ioannes Laurie.

Ioannes Meinzies.

Ioannes Murray.

Joshua Fisher.

Michael Balfour.

Richardus Smith.

Robertus Baillie.

Robertus Meldrum.

Samuel Wilson.

Thomas Deans.

Thomas Elftone.

Thomas Fenwick.

Thomas Storie.

Thomas Thomson.

Thomas Whitaker.

Victor Ferguson.

THESES

THESES LOGICÆ.

Philosophia facultas, quæ & in parvulis & in dormientibus reperitur, speciei humanae congenita & naturalis est ; & quoad exercitium sermoni sermè coæva fuit : Licet enim ex impotentia cohibendi naturam, collapsa jam olim humanitas, sub imbecillitatibus suæ onere anxiis admodum suspiriis ingemisceret ; cuiusmodi κακιαὶ εἰς φυσικὰ κακοῖαν & πτερόπυνον, cum reliquis ex luctuotâ antiquorum Philosophorum extervâ lypmidissimis lachrymis deflebat Divinus & vere Theophilicus Platœ ; non tamen defides & inertes prorsus, complicatis quasi manibus, torpebant tunc homines, licet defatigentes naturæ jam mutilatae vires hoc plurimum urgerent, sed cum solidâ illâ qua conditum fuerat genus humaanum excidissent sapientiâ, strenuo molimine expectebant remanentes adbuc in mente faculas & scintillulas excitare, & quantumcunque fatali ac ferale isto veterno consopitas denuò tamen adbuc exsuscitare seriò efflagitabant : Unde flagrantissimum resultabat votū explorandi rursus perditam sepultam, & tunc seie conclamatam scientiam ; & sic hinc tandem rursus à spissâ & tenebris oscâ hâc caligine (in quâ indies nos volutamur) saelicissimis acutissimi sui ingenii auspiciis semet expediebant ; & pedibus suis, aspernanti quasi fastidio, conculcabant inferiores, ineptas, & filiquosas istas curas ; quibus nos ut plurimum infâlici nimis studio nimis um sedulò destinati sumus: pro istis tantum solliciti fuerant hi heroes instauratores, & pristine dignitatis humanae vindices ; pro istis inquam quorum magnitudo

magnitudo vix ipso cœlo caperetur, unde tandem
velut clarior è tenebris, splendidissimis & fulgen-
tissimis redimita tophis, tanquam Thetis ex undis
prorepebat jam tantum hominibus suspicienda
Philosophia, quæ ipsa humanitatis tessera est, & absq;
quâ non esset operæ præcium nasci.

Præcipuam autem Philosophiæ arduo satis mo-
litione jam exploratæ maculam inussit non tantum
authoritas; sed insuper jactabunda nimis quorun-
dam ex ipsius cultoribus vanitas, & affectata teme-
ritas, aut arrogantia labem impressit; quam ne vel
omnibus suis undis abluet unquam Nympharum ge-
nitor Oceanus per recurrentes in sempiternum us-
que diei & noctis vicissitudines: hi enim umbra-
tiles heroes (tanquam *Amadis* ex Gallia aut Ro-
seclarus torquatus iste eques solaris) ex Lycæo
quorundam semet *Platonis* sectatores jactantium
prodeentes, & cabballistica semper mysteria pro-
ferebant, partim credulitate, partim fallaciâ, & con-
spicuâ satis imposturâ omnibus, quorum oculi al-
bugine non obduxi fuerant; prodigiosis etiam &
fabulosis admodum promissis; vanæ insuper & fa-
ciliis antiquitatis commentis, quæ inexplorata ma-
jorum authoritas pro veris tradidit sibi, hisce in-
quam futilibus prorsus ineptiis humanum genus
onerarunt.

Vitæ scilicet protelationem.

Etiam ultra constituta fatis tempora, senectutis
quantumcunq; rapidissimæ retardationem, soli-
dissimum insuper omnium quorumcunque dolorum
& cruciatum levamen, & infallibilem ac verè Pa-
naceam medelam; naturalium etiam defectuum
reparationem nullatenus præstigiatricem; intelle-
ctualis facultatis in stupidissimo quoque illumina-
tionem

tionem, & ad perspicacissimi acutitatis ele-
vationem, substantiarum denique transmutationes,
& rerum quantumcunque proprietatibus suis dissi-
tarum transspecificationem; motuum etiam ad libi-
tum multiplicationes, quibus insuper perennita-
tem adjungebant alii; ad hæc, rerum etiam futu-
rarum divinationes, remotarum repræsentationes,
occultarum revelationes, & alia complura, ultra
ingenii humani vires dissimilè remota; iniici ad-
modum rictu pollicitando, credulo nimis vulgo il-
ludebant, futilibus tantum hisce ad populum pha-
leris, strophis, & verè bullatis nugis.

Alii autem in tortuofissimâ ingenii agitacione
omnia prorsus posuerunt, reliqua quæcunque sue-
rint sūisque, deque ferentes, & inter opacissima
mentis idola & ideas Platonicas, sub specioso fatis
contemplationis nomine, noctu diuque volutabant;
perpetuamq; in gentilitiis suis insignibus cestem fe-
rebat privatæ & peculiaris suæ cognationis, ac ori-
ginis, quod scilicet *rationales Philosophi* vulgò audi-
ant & denominentur: verum inter speciosissima tan-
tum fascina est hæc methodus, ad lusum & præstigi-
as prorsus destinata; nam quasi dæmon quidam fa-
miliaris variis & vanis spectris mentem ludit, tur-
bat, & graviter afficit; ad garriendum equidem
prompta, ad aliquid autem majoris aut præstan-
tioris momenti præstandum inhabilis prorsus, inep-
ta, & immatura admodum est hæc *Philosophia*;
quoniam cum Delphico Deo omnia arcana ambage
nexa subtegere solet, sic clara ob obscuram linguam
magis inter inanes: unde speciatim substituere
cogor, quod licet intelligere non autem credere Phi-
losophie dignitas sit, provectione tamen ætas aurem
vellicabat & monuit rationis Dianam à plerisque

ad

ad eccliam & sidera nithis splendidis laudibus celebri: nam sacræ religionis mysteria tanquam irrefragabilia & invincibilia semper reputabimus, quorum reverentia nullatenus dicacula lascivienti, & luxurienti rationis impetu aut tremitu temeranda est, absit.

Quamobrem cum non tantum ineptâ, sed & etiam discrepante prorsus methodo procederet hic & ille, pro vario cujusque libitu; certus tandem rationis discursus ex Logice ministerio institutus est; ne scilicet in tam devio tramite vacillet prorsus & titubante gradu incedat mens humana: hoc unicum inventum proavorum ingenium posteris suspiciendum reddidit, nam absque hujus ope, omnes discipline, scientiae, aut artes, Ariadnæo quasi filo destitutæ, errabunda legunt dubio vestigia gressu: dirigit enim rationem ut habilis sit & expedita insue facultatis exercitio.

Cum enim ratio fax sit, cuius luce abditissima scientiarum penetralia perlustramus, hac arte inquam dirigitur in munere suo felicius & expeditius obeundo: hic enim in logica, rationis subjecta, universalia saltē dilucidè admodum proponuntur, speciatim etiam assignantur operationes rationis quæ circa hæc objecta versantur sive tendat ad simplicem apprehensionem conceptus sive in propositionem composuerit, sive etiam ad definitionem propendeat, sive ad divisionem, seu demum in methodum dirigere constituerit: hæc omnia in Logicâ clarissime præmonstrantur: legibus insuper & regulis accurate cavit, ne ratio in harum operationum exercitio, à destinato suo scopo aberraverit; si enim præceptis Logisticis oculos intendat quispiam, felicissime procul dubio predicitur

greditur in rerum disquisitione ; five res istaz existant Per se , five in alio : substituit etiam rerum convenientiam , diversitatem , oppositionem , & ordinem ac relationem , quatenus res una cum aliâ comparatur , & ne celpitet aut vacillet ratio in interpretando , solidissimè perpendet Logica , ipsarum etiam vocum naturam quæ articulati conceptuum indices sunt : solidissimum igitur scientiarum sepimentum est , quamobrem à scopo plurimum aberrant qui hanc utpote vitæ & studiis humanis prorsus inutilem à spernanti fastidio rejiciunt , sed in hoc casu ignoti nulla cupido ,

Ex sedulâ igitur hujusce dialectices cultura floridissimus & speciosissimus tandem *scientie* ramus progerminat ; licet speciosæ tantum conjecturæ sint plerumque , & non scientificæ conclusiones istæ quæ à nobis scientificæ & demonstrativæ denominantur ; nam ut candidè hîc sententiam proferam , perpaucæ mihi admodum unquam ocurrerabant demonstrationes : non tamen diffiteor vi- tium verisimiliter in organo delituisse : interim veritas ab oppositis partibus stare nequit : unde demonstiones disputationis anam nullatenus subeunt sed παραχειρατεῖα ab omnibus absque ullo dissidenti strepitu amplectuntur ; quomodo lux solis , albedo nivis , & majoritas totius respectu partis ab omnibus unanimiter agnoscuntur : verum in plerisque conclusionibus Philosophicis res non ita se habet ; sed tortuosissimæ dif- ficultates hinc inde occurrunt , & in utramque partem differitur servidissimo nimis sâpe affectu : unde quantumcunque jaqtitatet hic se rem acu prorsus tetigisse ; & obloquatur aliis ipsum viginti stadiis & ultro à scopo aberrasse ; uterque e-
tamen

ad seulum. & fidora nimis splendidia laudibus cole-
men fateri tenetur semet sive huius, sive iisi con-
clusioi affensem plerumque præbuisse cum for-
midine partis opposita. Ex cuiusmodi dubitandi
ensa tollitur & certitudo & evidentia, & conse-
quenter vis & formalitas demonstrationis: unde
problematicæ potius quam demonstrativa vi-
dentur plerique conclusiones quæ obliqua tangunt
& haud raro, distortâ præmissarum violentiâ de-
ducuntur, verum hoc non obstante, cum nobis
non tandem familiaris, sed & etiam naturalis sic
discursus, quippe naturæ humanae symbolum, sum-
mo jure adhibetur Logica, ut quantum fieri possit
discursiva hæc facultas in homine ad destinatum
suum metum dirigatur, sic enim ultra tritam &
vulgarem sortem evicitur ratio, quam nullus hic
usque ad summum apicem, vel *Herculis columnas*
excoluit, ubi non datur ultra.

THESES METAPHYSICÆ.

Quicunque fatentur ens esse objectum Meta-
physicæ, & etiam esse istud cujus essentia con-
stat terminis sibi non repugnantibus, eadem conse-
quentiâ colligere tenentur rationalitatem qui-
busdam entibus competere, ut & etiam fontem
rationalitatis vel D. O. M. in saecula benedictum,
unanimi suffragio eorum qui quovis modo rati-
one uti possunt, expansissimis ulnis amplectendum
esse: cuiusmodi intemeratum fundamentum, &
admodum manifestam consequentiam nunquam
expugnabunt venenata quorundam sequioris hu-
jus seculi jacula: nam quoad secundam & tertiam
Atheorum classem, quas recenset Plato, nullus du-
bito, quin ipsorum plerique in ferreâ nimis hac
seculorum senectute prodierunt, qui vel Deum
inferioris

inferioris hujus mundi reptiles admodum euras,
aut nullatenus perpendere; aut si hisce intentus
fuerit minimâ tamen precatiunculâ semper flecti
posse autumârunt: nullus tamen quantumcun-
que suadæ lenociniis assuetus, mibi unquam
suadebit, quempiam tam stupidum uspiam ex-
titisse, ut Dei existentiam sedato animo prorsus
pernegaret: cum quicquid incepit esse, eo ipso
creatura sit; & creatura absque Creatore cuvis
serio terminos perpendenti incomprehensibilis
prorsus videtur; & insuper absque manuaditione fit
dei, facultati rationali simpliciter, satis pervia ac
conspicua videntur primaria saltem attributa Divi-
na, *omnipotentia* scilicet, *eternitas*, ac consequenter
infinitudo. Quicunque verum Deum agnoscit,
hæc omnia etiam in ipso reperiiri, idque absque
ulla compositione conformiter necessariò agnoscere tenetur.

Hinc etiam possilitas saltem Angeli vel in-
telligentiarum satis conspicua videtur, cum nulla
prorsus implicantia in essentia terminis nobis
quantumcunque serio perpendentibus, huc usque
occurrebat; vehicula tamen ipsis competere, vel
corporis phantasmatu, nullatenus repudamus, in-
geniosum satis est commentum, sed nedum to-
picis argumentis inniti videtur: verum in re tam
impeditâ, crypticâ, & à sensitivæ nostræ saeularis
commercio dissitissimâ; non mirum licet hic &
ille per varias & discrepantes admodum conjectu-
ras procedat, & progrediatur.

Interim, hoc saltem eorum respectu apud
omnes æquos rerum estimatores satis evidenter
constare videtur; quod scilicet cum dependen-
tiâ & existentiam suam aliunde necessariò ag-
noscan

noscunt (enim neque ante semetip[s]os producere)
hinc limitate tantum & finite virtutis sunt ; unde
nec hi, nec horum antipodes, ut ita loquar, *Angeli*
mali felices, propriis viribus miracula ullatenus
offerere quæcum : tantummodo cum penitus
longe quam nos absconditas ipsius naturæ vires
explorare valeant ; hinc quedam tantum ex ip-
sorum effectis nobis mira quodammodo & mon-
struosa profusa primo saltu intuitu videntur, ve-
rum cum haec ultra activitatis nostræ spheras
 sint, reliqua hac spectantia tanquam canden-
ses favillæ transilire placet ex poetæ monitu qui
dicit.

*Que desperas traxata nitescere posse, relinque
Ad nos metip[s]os igitur descendimus.*

Ubi omnium primo nullatenus arridet sen-
tentia ita *Ioannis Baptiste Van Helmont*, qui
contendit rationem vel rationalitatem non om-
niō esse essentiam, radicalem aut principalem
partem animæ humanæ, sed tantummodo cadu-
cam spuriā, & casu tantum supervenientem
facultatem, ex naturâ scilicet protoplasti per
lapsum depravatā : verum procul dubio adeo
essentialis animæ humanæ est haec ratio ut ipsius
essentiā nobis videatur ; facultas enim rationalis
integra admodum adhuc remanet, licet quo-
ad actus suos offuscata sit, & totus homo sensi-
bileri nimis adhuc ex lepsu claudicet : & licet
sæpe sèpius ratio suis consodiatur telis ; unde
tantum vulgo discrepant hujus & istius de eodem
etiam themate judicium, hoc tamen præcipue
vel à præjudicio, protervia, cruda ac imperfetta
propositi apprehensione, præcipitantis judicii
caligine, rationum pondera minus serio perpenden-
tis

ut provenire videtur, & quod cactus non videat
vitium non est in conspiciliis: unica tamen sem-
per & simplex est veritas, licet sapientia specie tenuis
multiplicetur, juxta placita hujus aut istius con-
sequentiam festinanter nimis & impresenti animo
deducentis.

Secundo, cum κατ' εξοχην naturae humanae con-
veniat rationalitas, nunquam satis coarguendi sunt
tenebriones isti qui gradualem tantum differen-
tiā inter homines & bruta constituunt, & sic
speciei nostrae confortes efficiunt; cum majus &
minus non varient speciem ut lippis & consor-
bus, & trito tyronum axiomate notum est; mul-
to magis igitur omnium calculis vapulabit in-
gens illud monstrum, vel potius naturae suae ra-
tionalis opprobrium, Hieronymus Rorarius, qui
speciatim contendit, animalia bruta hominibus
quoad facultatem & exercitium rationis multum
præcellere; procul dubio scilicet longe potue-
rat hic rationalis suae facultatis indicia protu-
lissee.

De existentia aut immortalitate animae non
multum ambigebant perspicaciores inter veteres
philosophos; circa ipsius tamen originem plu-
rimum discrepabant illi, & etiam adhuc discep-
tamus nos, qui tamen non debemus docere ad-
instar gentium, unde in hoc themate quot capita
tot sententiaz: omnium autem primo nobis ad-
modum inepta videtur sententia ista quam satis
mordicus statuebant quidam, animas humanas esse
particulas Divinitatis; nullatenus ipsius natu-
ram funditus explorasse videntur qui ita com-
putabant; nam procul omni dubio divisibili-
tati in partes nullo modo obnoxia est aut esse

ad oculum & fidere nimis singulariter laudabilem.
potest simplicissima hæc natura, & insuper omnis pars infiniti est infinita; cujusmodi proprietas animæ utpote dependentis essentia prorsus repugnat.

Sed neque sælicius *Galenus* & alii Saducæorum verisimiliter vestigia prementes, constituebant animam humanam, ut & brutorum ex crastantum quadam, seu debitâ quatuor elementorum & humorum inter se comtemperatione exortam esse; sic enim ipsius immaterialitas & immortalitas illico deficeret, & tunc absque ulla metaphora idem esset exitus hominum & jumentorum, quod hominibus minus congruum videtur; eodem etiam fato perit veterum quo runderam *Arabum* & *Cardani* sententia, qui autumabant omnes animas unius tantum animæ mundi effluxus esse; cujusmodi anima mundi, ex horum placitis, materiæ rite depositæ, vitam non communicare nequit; omnes autem impolitas hasce sententias non tantum nos qui didicimus Christum, sed etiam saniores inter Ethnicos Philosophos aspernanti fastidio repudiârunt.

Et quoad sententiam istam scholæ *Platonice* & *Pythagorice*, cui numerosa admodum adstipulatur caterva, non magis arridet; contendunt enim animas in corpora tanquam ergastula detrusas esse, ibique pñnam subire propter delicta alibi perpetrata; quod tamen rationi absconum nimis videatur, nam eodem jure asserere licet, quod lapides torrenti æstu, aut rigidissimâ brumâ plecterentur, cum ut omnibus constat, homines æqualiter istius delicti sensu alibi perpetrati prorsus destituantur; & sic Deus gloriolus justitiaz suaz vindicias exeret, & tamen destinatum finem nullatenus affqueretur

queretur, unde queremonias instituerent homines potius quam agnoscerent & quicatem sententiae, cum ipsis nullatenus constet delictum.

Supereft igitur tantummodo vel traductio, vel creatio animarum; & num hæc an vero ista hypothesis amplectatur, sarta testa tamen semper remanebit fides, neque ratio huic vel isti multum oblucri videtur: traduciarii tamen tenentur agnoscere, animam protoplasti saltem & Christi Θεανθρωπου immediatè creatas & infusas esse; unde concludit quidam haud improbabiliter animarum à parentibus traductionem, & earundem à Deo creationem, non utrumlibet solum probabile, sed & utrumque verum.

Incorrūptibilis est hæc anima procul dubio, cum in ipsa nulla reperiatur contrarietas, & in ipsa non sit potentia ad non esse. licet in Creatore sit potentia ut esse influat, vel non influat ipsi pro benefacito suo.

THESES ETHICÆ.

Quicquid in contrarium iuggerat Helmontius, aut quicunque alius, à nobis tamen nunquam exorabunt autoritate suâ quantumcunq; speciosâ spem scilicet futuræ beatitudinis lyncæsis rationis oculis prorsus imperviam esse, & solâ fidei dextrâ comprehensibilem, & hac tantum lucernâ præmonstrabilem nobis tenebriobus in hac inferiori curarum specu degentibus; licet enim firma & invariabilis semper objecti apprehensio sit fides, non veremur tamen assere quod *ratio* absque hujus ope aut adminiculo valeat spem istam in nobis ex admodum probabilibus motivis excitare, cum omnes quotquot sunt homines beatitudinem, eamque etiam perennem expetant & explorent (licet perpetuitas à quibusdam haud absque probabilibus argumentis de ipsius essentia non constituatur.) Ad hanc tamen beatitudinem tanquam ad ultimam laboris sui metam collimat non tantum pious & bonus ac impeditissimis fidei articulis imbutus, sed & etiam sceleratissimus quisque, qui malis tantum artibus & nefariis ausis beatitudinem

licet fruſtra ſedulō tamen diſquirit in iþſius mortis at-
guliſ & fauſibus gehennæ : cum igitur ad felicitatem
& voluptatem (quam propter ſe , & non propter aliud
expetimus) cum inquam huic recta tendant diſtictiſſima
qūæque mortalium vota , ne in devio trahite cur-
rant homines , præmonſtrat nobis Ethica legem naturæ ,
quæ vota noſtra veſtis voluptatem intra ptaſcriptas me-
tas cohibeat , ac reprimat leni admodum & facili ſuo
moderamine .

Nam nihil aliud eſt hæc lex naturæ , niſi noſtitia eorum
quæ recta & bona ſunt , & etiam eorum quæ ſecus ; quam ſic
ſpeciatim definiſt eruditissimus Grotius , eſt inquit , dicta-
men rectæ rationis indicans auctui alicui ex ejus convenientia
aut diſconvenientia cum iþſa natura rationali in eſſe moralem
turpititudinem aut neceſſitatem moralem ; & conſequenter
ab Authore naturæ , tales auctus aut vetari aut præcipi ;
unde nullatenus ambagibus impiſita eſt hæc lex natu-
ræ , ſed ſolidiſſimiſ reguliſ æqui ac boni ſuffulta , rudibuſ
pariter ac doctiſ patent iþſius principia , eujusmodi ſunt ,
bonum eſt amplectendum , malum fugiendum . Quod
tibi fieri non vix , alteri nè feceris . Unde ſatis conſpicua
conſequentia deducuntur pleraque concluſiones , quas
expansiſ ulniſ amplectuntur omnes quibus ſanum eſt
ſinciput ; quod verò iis qui morbiſo , diſtorioque ſunt
animi , res aliter videatur , nihil intereſt , nam non men-
titur qui dicit mell eſſe dulce , licet ægrotus aliter perſon-
iſcat : hujusmodi autem concluſiones & ſimilia ab
hiſce principiis naturaliter & nullatenus diſtorta conſe-
quentia , vel ipſo primo intuitu reſultant : alterum non
laedere . Suum cuique tribuendum eſſe . In pace ac tran-
quillitate viuendum eſſe . Cum ultimus omnis ſocietatis
finis ſit pax & tranquillitas , unde bonum ſemper à malo ,
& turpe ab honeſto ſecernit hæc lex naturæ , in quibus
omnibus Ethica .

Emollit mores , nec ſinit eſſe feros .

Huic etiam baſi dominium & proprietas ſolidiſſime in-
nituntur ; & hinc progerminavit iuriſprudentia ſapien-
tiſſima

tissima omnium actionum humanae Moderatrix, clari-
ssimus semper erat, & erit huiusce facultatis splendor,
in cuius antiquitate, celsitudine, & præcipue utilitate, de-
fixo intuitu, venerabundus hercō; cum humana felici-
tatis secundissima patens sit, hinc enim populis quies,
gentibus ac regionibus societas, provinciarum foedera, &
regnum commercia exoriuntur; excludit hæc leges, &
statura sive scripta sive non scripta, natura tamen vel usu
dictante recepta, leges inquam de jure quod quis habet
in personas, in res, in actiones suas vel alienas, equi boni-
que custos est hæc jurisprudentia, & pacis ac tranquillita-
tis inter homines procuratrix.

Est igitur hæc lex *natura* prima regula morum: qui-
bus etiam magis arridet perinde est licet substituatur hu-
jus vice *beneplacitum Divinum*, nam nihil prorsus ipsi
complacet, aut complacere ullatenus potest, nisi quod
rationi & æquitati summopere consonum & congruum
est; quamobrem frustra vel *Carneades*, vel *Hobbesius*
legem *naturæ* tollere conantur, & legibus tantum positi-
vis mordicus adhærere volunt, cum omnes quoquot
sunt leges positivæ ab ipsa tantum dependeant & dedu-
cantur: unde speciatim intemerata reipublicæ & cuius-
cunque societatis fundamina resultarunt. alieni scilicet
abstinentia; & si quid alieni habuerimus, ut quid
lucri exinde fecerimus, restitutio, vel compensatio, pro-
missorum etiam implendorum obligatio, si modo placi-
tum licitum fuerit quo duorum vel plurium consensus ten-
dit, promissis hisce mordicus adhærendum est, sive ad
dandum quid, vel faciendum obstringatur quispam; &
sive naturales, sive civiles fuerint obligationes istæ; hinc
etiam dependet damni non casu, sed ex instituto dati re-
paratio: hinc etiam imperandi & obsequendi leges
promanarunt, cum veritas principii semper comprehen-
datur in conclusione. Non immerito tamen huic primæ
morum regulæ adversatur *Hobbesius*, quoniam hac
sublata tollerentur illico & virtutes & vicia, quorum neu-
trum agnoscere videtur ille, cum nullam prorsus intrin-
secam

secam & quicatem in rebus agnoscat ; verum licet justitia & injustitia sint tantum termini relativi , procul dubio tamen datur intrinseca bonitas vel malitia in rebus ipsis ; unde licet quædam sint mala quia prohibita , alia tamen prohibentur quia mala ; nam si nulla actio sit in se mala seu peccatum , nisi quatenus à Deo prohibetur , tunc nulla prorsus actio mala vel peccatum à Deo prohibetur , nam si prohibitio sit prior malitia actus , tunc infallibiliter actus malus , vel malitia istius actus non prohibetur ; nam prohibitio semper ratione malitiae , seu peccati prior est ex hac hypothesi , cum peccaminositas ex eorum suffragio à prohibitione tantummodo dependet ; verum hujus contrarium constat clarissimè contra omnes ipsius Patronos , nam & virtus & vitium (ista animæ ærugo rectitudinem cogitationum & appetitionum arrodens) omnem qualemque legem positivam præcedunt .

Ultimus igitur Ethicæ finis est homines ad virtutem incitare , à viciis autem summo molimine arcere , & cum creatura rationalis à Deo ita condita sit , ut possit vel bonum vel malum sibi præmonstratum arripere , ipsi necessariò concedenda est *Libertas* infallibilis naturæ suæ tessera . *Libertas* à Justiniano definitur *naturalis* facultas ejus quod cuique facere liber , nisi si quid vi aut jure prohibetur : vis tamen libertatem non imminuit sed ejus duntaxat effectum vel executionem impedit . Deinde jus quoque libertati non officit , quia ut eleganter Cicero pro *Cluentio* , idcirco omnes legum servi sumus , ut liberi esse possumus ; & id demum vello dicimus quod jure volumus . Liber itaque homo is dicitur à jurisconsultis , qui facultatem istam naturalem habet , sive potestatem faciendi quid vellet ; at servus vocatur eorum idiornate qui ex constitutiōne juris gentium alterius dominio , contra naturam (quæ servos nesciebat) subditus est , nec ullius rei faciendæ , alioquin etiam licitæ & concessæ facultatem habet , sive ipsum jus gentium spectemus , sive jus ci-vile , v. g. jure gentium nequit dominium acquirere , emere , vendere , obligare , &c. nec jure civili potest matri-

matrimonium contrahere, tutelam gerere, aut testamentum facere; quæ omnia liberi & ingenui hominis privilegia sunt.

In hac libertate ipsa moralitas sita & constituta videtur, unde quidam ex proavis inquit, voluntas facti origo est. Quæ ne tum quidem liberatur, cum aliqua difficultas perpetrationem interceperat, ipsa enim sibi impunitur, nec excusari poterit per illam perpetrandi insalicitatem operata quod suum fuerat; cui conformitor Seneca inquit, injuriam facit qui facturus est; & scelera quoque quamvis citra exitum subsiderunt puniuntur. Unde ab electivâ hac facultate certissimo rationalitatis indicio, & laus & vituperium in actionibus humanis complectuntur, unde coacta voluntas, vera, & spontanea voluntas non est, sed qualificata, & conditionalis tantum; improprièque dicitur is velle, qui non ex libero animi sui motu & arbitrio quid facit; unde regula juris diserte dicit, ejus est & nolle & non nolle, qui potest velle; & velle non creditur, qui obsequitur imperio patris vel domini:

Non obstante tamen hac libertate assignatâ; licet detur actio indifferens respectu boni & mali, nulla tamen assi gnabilis est indifferens respectu liciti & illiciti, cum ad liciti speciem per ipsam hanc formalitatem, indifferentiæ scilicet, semper determinetur.

THESES PHYSICÆ.

EX apogeo suo Physiologiam deduxerunt jam experimentales Philosophi, qui multo felicius quam Aristoteles, scientiam hanc exornârunt. Videtur enim ille larvatus quodammodo in hac satis solida philosophiæ parte procedere; nobis vero imprimis non minus aridet Bemanistarum abyssus, quam materia ista prima ex descriptione Peripati, licet quodammodo etiam quoad definitionem negativam saltē correspondant; nam eorum abyssus nec est quid, nec quantum, nec quale, nihil scilicet horum est terminat̄, vel in essentia definitis,

nita, aut figurā circumscripta; ut ipsorum utar idiomate, sed *indefinita* omnia est; quem tamen abyssum licet per divisibilitatem suam à Deitate segregant, a certitudinem tamen & indefinitam sicut extensionem ipsi necessariò attribuendam reputamus: ex quo capite nobis prorsus implicare videtur, eodem jure quo *indefinita Cartesii* materia.

Nisi substantia sit privatio, rei naturalis principium esse nequit, cum non sit effectu suo causa deterior.

Obscura admodum videtur etiam formarum descripicio apud *Peripateticos*, nam vel ipsa suam habet essentiam, vel materiæ quicquid est acceptum refert; & si materia faciat ut ipsa subsistere possit, ipsius erit substantia necessariò: & sic duas habebit forma substantias, unam per se, qua forma dicitur, & alteram à materia, qua naturaliter existit, cujusmodi multiplicatam essentiam nullatenus comprehendimus.

Mirum etiam videtur, quomodo materia formæ substantiam tribuat; & cum statuerant *Peripatetici* materiam à forma subsistere, & hanc tamen in illa consistere necessariò, tenentur exinde implicatoriam admodum admittere conclusionem, effectum scil. causæ suæ causam esse posse: nam ejus causa est quod ipsi substantiam vel substantiam confert.

Principia ista quæ *Paracelsus*, & ipsius sequaces *Spagyrici* amplectuntur, & per demonstrationem artis igneæ procudebant, nullatenus nobis complacent; cum in omnibus compositis naturalibus non reperiantur, & hisce etiam plura ubique comparent: & ad hæc, cum corpora sensibilia sint quæ substantialiter transmutantur, implicat eorum respectu ut materia prima denominentur.

Principia corporis naturalis adeo obscura sunt, ut non mirum sit licet *Helmontius* & *Gaff.* aquæ & *Blaß.* meteoron substituerit; cum hæc nobis prorsus impervia sint; nobis tamen præ reliquis arridet elimenta pro composti naturalis subjecto, vel pro materia prima substituere.

Natura uniformiter semper procedit in omniis suis operationibus, neque quodpiam produxit aut producere potest, nisi debitâ applicatione inter activa & passiva, unde datur heliotropium obvertitur soli, ita magnetica etiam vulnerum medelâ, in fascinis, & omnibus istis quantumcumque obscuris phænomenis, res semper naturâ iter procedit, per immidiationem, scil. vel virtutis, vel suppositi: unde constat actionem, subjectum, vel substantiam semper præupponere; hinc nihil producere potest semetipsum, neque quidpiam agit in semetipsum, extrinsecus igitur patiuntur omnia, & actioni non est passio contraria, sed actio, unius enim motus sunt actio & passio; sublatâ facultate tollitur actio, è contrâ tamen tolli potest actio remanente causâ.

Ex hac invariabili connectione causalitatis inter activa & passiva clarissimè etiam colligitur quod effectus sua causa causa esse nequit; omnes etiam effectus definitos esse, & effectus à causis separatos, esse causis suis tempore posteriores; quicquid etiam sit, in tempore sit, quia non existere id prius opportuerat, nam æternâ nullo penitus modo possunt immutari: quippe nec ortum habent, nec causam ex qua sunt; & ab æterno quæ fuerunt, in æternum sunt necessariò; quæ cæperunt tamen non habent finem necessariò: hinc etiam constat infinitum extra productivam naturæ virtutem esse, nam nullam causam agnoscit infinitum; & uno plura non possunt esse infinita, infinitum nec majus nec minus suscipit; infinitorum nulla est differentia; nihil est infinitum numero quin semper aliquid sit adjicibile.

Ecce ut tandem finem attingamus, constituimus luxurianti phantasiaz hæc toties repetita adjicere Problemata.

P R O-

PROBLEMATICA LOGICA.

I. Num Logica sit scientia, & num speculativa an practica,
num etiam speculativa & practica genere, specie, numero,
an nihilo differant? 2. Num objectum ejus sit omne ens & non
ens, an vero tantum non ens, vel ens rationis? 3. Num modi
sciendi formales sint objectum? 4. Num dentur modi sciendi
formales? 5. Num apprehensio sit errori obnoxia? 6. Num
ens rationis sit apprehensibile a Deo, Angelis, vel homine?
7. Num universale & distinctio inter gradus metaphysicos sint
entia rationis? 8. Num entium rationis, vel non entium den-
tur accidentia? 9. Num detur genus individuum à parte rei,
vel ens nec substantia nec accidens, creatum nec increatum, de-
pendens nec independens, & num omne ens, sit quid materiale,
an vero immateriale? 10. Num species subjicibilis sit univer-
sale, & num species infima dari possit? 11. Num prædicabilia
genere, specie, an vero vix numero differant? 12. Num ens Deo
& Creaturis, substantia & accidenti univocum sit? 13. An in-
herentia actualis sit essentia accidentis? 14. Num quantitas sit
substantia, an accidens? 15. Nam quantitas, relatio, actio, passio,
ubi, quando, situs & habitus sint substantia, vel non ullum detur
accidens à substantia distinctum? 16. Num detur definitio, num
constet genere & differentiâ, num sit ab apprehensione & divisio-
ne diversa? 17. Num omnis Syllogismus habeat unum, an vero
quatuor terminos, & num in eo debiliorem ex præmissis sem-
per sequatur conclusio? 18. Num detur actus de eodem ob-
jecto qui sit & Scientia, Fides, Opinio, & Error? 19. Num de-
tur propositio sine copulâ, & num actus sine objecto? 20. Num
detur quid mere Logicum problematicè non propugnabile?

ETHICA.

I. Num malum qua tale sit appetibile? 2. Num in omni
actione morali proponatur finis hominis ultimus?
3. Num in via ad felicitatem beneplacitum Divinum, an natura
rationalis, an φιλαυτία sit morum directiva? 4. Num virtus sit
vitio facilior & jucundior? 5. Num vicia in extremis magis
fibimeltingicem quam virtuti medie contrariantur? 6. Num actus
indifferens

16 M

indifferens in individuo datur? 7. Num mala moralia in privativo, an positivo constellant? 8. Num volenti possit fieri injuria? 9. Num lex iusta impliceat? 10. An detur dominium duorum in solidum? 11. An pura omissione sit libera? 12. An actio ex meru sit voluntaria? 13. Num voluntas intellectum, an intellectus voluntatem sequatur? 14. Num detur status in quo sive hoc sive ejus contradictorium feceris peccatum vitare non poteris? 15. Num quis tenetur ad impossibile? 16. Num in duello reperiatur magnanimitas, & in bello liceat Christiano Ethnicorum ope utri? 17. Num status monasticus publico praestet? 18. Num Epicuri moralia reliquorum Ethoniorum Ethicis preferenda sint?

PHYSICA:

I. **N**uma Cartesii, Epicuri, an vero Aristoteles hypothesis de principiis corporis naturalis sit optima? 2. Num unio ab unitis distinguatur? 3. Num continuum conatur ex punctis Mathematicis, Physicis, aut instatis, an vero ex semper divisibilibus componatur, & in ipsa resolvatur? Unde, 4. Num motus velocissimus sit tardissimus? 5. Num corpus minimum sit maximum? 6. Num punctum sit corpus maximum? 7. Num æque velociter as Achilles, moveat testudo? 8. Num detur motus, & num ab existentiâ mobilis distinguatur? 9. Num omnis motus sit ab extrinseco? 10. Num detur quies in punto reflectionis? 11. Num detur vacuum? 12. An Cœlum sit quidam essentia à reliquis Elementis distincta, num corruptibile? 13. An Cœlum stelliferum sive sit solidum, sive fluidum sit corpus Sphæricum ab intelligentiâ motum? 14. Num melius Cœlorum motus explicet Cartes. Tycho. Copernic, an vero alii? 15. An dentur Elementa, & num sint quatuor? 16. Num Elementa possunt esse alimenta, & Num elementa in suis locis gravitent? 17. Num gravitas, levitas, condensatio, & rarefactio sunt per intromissionem, expulsionem subtilioris, & levioris corporis, an vero vacuitatum? 18. Num color & lumen sint idem? 19. Num sensatio melius explicetur ab Aristotele, Epicuro, an vero Cartesio? 20. Num ulla detur in Physica demonstratio?

MET A-

M E T A P H Y S I C A.

1. Num unitas, veritas, & bonitas ab ente, aut inter se distinguantur. 2. An rerum essentiae sunt aeternae? 3. Num mundo per ideam cognoscatur? 4. Num possibilis sit denominatio enti possibili intrinseca, an extrinseca, an neutrum, an utrumque? 5. Num Deus per merum velle suum omnia creeret, conservaret, & gubernaret? 6. Num Angelorum existentia sit ratione demonstrabilis? 7. Num per speciem impressam audienti, an vero visionem conceperet Angelus? 8. An idem numero effectus à duplice causa totali dependere possit? 9. An duæ possunt esse sibi metain vicem causæ? 10. An omnis causa sit prior effectus? 11. An omnis causa sit mobilior effectus? 12. Num locus & tempus sunt à partibus virtualibus immensurabiles, & aeternitatis Divinitat distinguita? 13. Num ubicatio & duratio ab existentiis rerum distinguantur? 14. Num dentur plures mundi contra Cartesium? 15. Num repugnat corpus indefinitie extensum? 16. Num mundus potuit suisse ab aeterno? 17. Num extenso spiritui repugnet? 18. Num spiritus bene definatur substantia cogitans? 19. Num primo-cognitum sit, *cogito, ergo sum?* 20. Num argumenta Cartesii pro numinis summi existentiâ concludant?
-
-

F I N I S.

